Examensarbete

Förskollärarprogrammet 210hp /
Examensarbete 15hp

Högläsning i förskolan

-En kvalitativ studie om hur förskollärare främjar barns språkutveckling.

Högskolan i Halmstad 2023-12-10
UV6030
Författare: Anita Hasani & Mia Johansson
Handledare: Carina Stenberg & Ole Olsson
Examinator: Jonnie Eriksson

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Sammanfattning

Syftet med föreliggande studie är att undersöka hur förskollärare beskriver sitt arbete med högläsning för att främja barns språkutveckling i förskolan. Valet av ämne har grundats av observationer vid övningsförskolor när högläsning skett. Det har uppmärksammats att högläsning inte sker så ofta vilket vi ser som problematiskt då högläsning enligt forskning kan bidra till ökad språkutveckling. Studien utgår från en kvalitativ forskningsdesign där vi använt semistrukturerade intervjuer med förskollärare för att samla in data. Intervjuerna har genomförts antingen digitalt eller fysiskt, beroende på deltagarnas preferenser. Resultaten av denna studie kan bidra till en bättre förståelse av högläsningens roll i språkutvecklingen hos små barn, och kan informera om utvecklingen av effektiva strategier för att främja språkutveckling. Intervjufrågorna som har använts under intervjuerna är framtagna av studenterna som genomfört studien. Intervjuerna har spelats in och transkriberats för analys. Studien är förankrad i ett sociokulturellt perspektiv och forskningsfrågorna har besvarats med hjälp av vetenskapliga artiklar, intervjuer och relevant kurslitteratur. Resultatet visar på att förskollärarna är medvetna om vikten av högläsningens betydelse för barns språkutveckling. Enligt förskollärarna sker lässtunden oftast spontant efter barnens önskemål. Förskollärarna uppger att intresset för böcker och läsning är stort bland barnen och då böckerna är tillgängliga i de flesta rum hämtar barnen dem själva.

Nyckelord: Literacy, Förskola, Språkutveckling, Högläsning, Förskollärare

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till alla förskollärare som valde att ställa upp på en intervju och som delade med sig av sina erfarenheter om arbetet med högläsning i förskolan. Utan er hade denna studie inte kunnat genomföras. Vi vill även rikta ett stort tack till våra handledare *Ole Olsson* & *Carina Stenberg* som följt och hjälpt oss framåt i denna process. Det har krävts mycket arbete och många timmar på datorn tillsammans, vi vill därför också tacka varandra för ett grymt samarbete och en god kommunikation genom hela processen, men framför allt våra kära familjer som uppmuntrat och stöttat oss under dessa 3,5 år av studier.

Arbetsfördelning:
Under arbetets gång har vi delat upp olika stycken sinsemellan för att skrivandet ska bli så effektivt som möjligt. Transkriberingen har vi gjort av våra egna intervjuer. När respektive avsnitt har skrivits klart har vi tillsammans läst igenom och bearbetat stycket.

Anita Hasani & Mia Johansson

Högskolan i Halmstad december 2023

Innehållsförteckning

1. Inledning 1
1.1 Problemformulering 2
2. Syfte och frågeställningar 3
3. Bakgrund 3
3.1 Högläsning 3
3.2 Fonologisk och fonemisk medvetenhet 4
3.3 Emergent literacy 4
4. Tidigare forskning 5
4.1 Barns tidiga litteracitet 5
4.2 Högläsning i förskolan 6
4.3 Barns språkutveckling 7
4.4 Strategier för högläsning 8
4.5 Reflektion kring tidigare forskning 10
5. Teoretiskt ramverk 11
5.1 Sociokulturellt perspektiv 11
5.2 Proximala utvecklingszonen 12
6. Metod 13
6.1 Val av metod 13
6.2 Urval 13
6.3 Tillvägagångssätt 14
6.4 Databearbetning 15
6.5 Analysmetod 15
6.6 Etiska ställningstaganden 16
6.7 Tillförlitlighet 17
8. Resultat & Analys 17
8.1 Social interaktion - Hur högläsning skapar en social interaktion mellan barn och vuxna 18
8.2 Språkligt stöd - Det språkliga stödet som ges under högläsningen 20
8.3 Responsivitet - Hur förskollärare svarar på barns kommentarer eller frågor under högläsningen 22
8.4 Kulturella referenser - Hur högläsningen introducerar barnen till olika kulturella referenser 23

8.5 Språklig mångfald - Hur digitala verktyg används i samband med högläsning på olika språk 24
9. Diskussion 25
9.1 Resultatdiskussion 25
9.2 Metoddiskussion 29
10. Slutsats 29
11. Didaktiska implikationer 31
12. Vidare forskning 31
13. Referenser 32
14. Bilagor 40

1. Inledning

” Om du läser för mig kommer jag att kunna 50 000 ord när jag är 17 år och om du inte läser för mig, kommer jag att bara kunna 15 000 ord” (Göteborgs bibliotek, 2022).

Citatet ovan indikerar på högläsningens betydelse för barn i förskolan. Vardaglig läsning för barnen skapar skillnad för barns språkutveckling och ordförståelse.

Enligt läroplanen för förskolan (2018) ska barnen erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om olika texter (Skolverket, 2018b).

I en undersökning från Statens medieråd (2019) framkommer det att knappt en fjärdedel av barnen får ta del av högläsning dagligen under sitt första levnadsår. När barnen är mellan 2–4 år ökar det till knappt hälften, sen sjunker andelen igen från 5 års ålder. Lindö (2009) skriver att de barn som växer upp i Sverige under 2000-talet föds in i en helt annan textmiljö jämfört med äldre generationer. Det digitala tar över alltmer i vårt samhälle med telefoner, datorer och surfplattor. Skillnaden mellan barns literacyutveckling kan enligt Lindö (2009) vara stor och innebär då ett stort ansvar som läggs på förskollärare att fånga upp och stödja de barn som eventuellt av socioekonomiska skäl hamnat efter. En studie av Neuman & Celano (2001) visar att barn som inte har tillgång till böcker och högläsning hemma har en sämre läsförmåga när de börjar skolan. Enligt Damber et al. (2013) är det långt ifrån alla barn som växer upp i ett hem där läsning och böcker är vanligt förekommande. Det är därför ytterst viktigt att förskolläraren har goda kunskaper inom barns språkutveckling och kan möta alla barn på deras nivå. Förskollärare ska väcka intresse, nyfikenhet och engagemang hos barnen för att främja deras språkutveckling i förskolan. Förskolläraren kan använda olika strategier för att främja språkutveckling hos barn i förskolan. En strategi som Damber et al. (2013) lyfter är att använda sig av öppna frågor som uppmuntrar barn att utveckla sin kommunikationsförmåga. En annan strategi är att använda sig av repetition och förtydligande för att hjälpa barnen att utveckla sin förståelse av språk.

I en studie av Svensson (2009) framgår det att enskild läsning eller läsning i mindre grupper är vanligare med barn i ålder ett till tre år jämfört med de äldre barnen. Det framgick också att det vanligaste syftet med läsningen var att fördriva tiden eller för att skapa lugn i barngruppen (Svensson, 2009). Trots att högläsning kan vara ett språkutvecklande verktyg används det många gånger endast som ett tidsfördriv (Skolverket, 2021a). Utifrån en studie som Damber et al. (2013) redovisar framkom att högläsningen i

förskolan till största del ägde rum vid rutinmässiga situationer som exempelvis vid läsvilan. Författaren styrker att högläsning i förskolan kan vara språkfrämjande för barnen om de sker på ”rätt sätt” och att dessa sätt att läsa på inte alltid implementeras i förskolan.

Kim & Choi (2012) betonar i sin studie att vissa strategier är effektiva för att främja språkutveckling hos barn i förskolan. En strategi som nämns i studien är interaktiv läsning som innebär att barn och förskollärare tillsammans diskuterar innehållet i boken. Om ingen högläsning sker i förskolan kan detta ha negativa effekter på barns språkutveckling och läsförståelse. Svensson (2009) lyfter vikten av att diskutera texterna under högläsningsstunderna då de kan ha god effekt på utvecklingen av språket. Högläsning lägger grunden för barns ordförråd samt låter barnen uppfatta struktur, meningsuppbyggnad och uttal betonar Edwards (2008). Barn upptäcker sammankopplingen mellan bokstäver och ljud när de tittar i boken under tiden som en vuxen läser, speciellt när fingret följer texten samtidigt (Edwards, 2008). Gjems (2018) lyfter att högläsning tillsammans med barn i förskolan är viktigt för barns språkutveckling. Fokus på högläsning som språkfrämjande verktyg ligger dock inte bara på att som förskollärare läsa för barnen utan på vilket sätt detta sker. Författaren förklarar vidare skillnaden mellan att läsa för barn och att läsa med barn. Att läsa för barnen görs genom att läsa texten i en bok rakt av och möjligtvis stanna upp ibland för att fråga barnen om bilder eller ord i boken. Att läsa med barnen handlar om ett samspel mellan barn och vuxen där barnet bjuds in i boken och samtalet. Författaren tydliggör att det kan handla om att samtala om handlingen i boken, eller att barnen delar med sig av egna erfarenheter som de relaterar till innehållet i boken. Högläsning är vanligt förekommande på de flesta förskolor; däremot ser det olika ut på vilket sätt högläsningen sker (Gjems, 2018).

Vi har under vår verksamhetsförlagda utbildning uppmärksammat att högläsningen inte sker så ofta och om den sker är det oftast vid läsvilan eller spontana tillfällen efter önskemål från barnen. Vilket kan leda till att högläsningens språkutvecklande syfte uteblir då barnen endast är lyssnare. Vi vill med vår studie uppmärksamma och belysa för verksam personal i förskola hur viktig högläsningen är som ett språkutvecklande verktyg.

1.1 Problemformulering

I föreliggande studie undersöks hur förskollärare beskriver sitt arbete med högläsning i förskolan samt vilka strategier förskollärarna använder sig av för att göra högläsningen så lärorik och språkutvecklande som möjligt för barnen. Högläsning är ett viktigt verktyg för barnens språkutveckling, men räcker tiden till för att implementera högläsning i förskolans verksamhet?

Ett problem som vi uppmärksammat under verksamhetsförlagd utbildning är att högläsningen ibland sker utan pedagogiskt syfte. Vilket gör att språkutvecklingen som den dialogiska högläsningen bidrar med uteblir.
En utmaning som förskollärare ställs inför kan vara att hitta lämpligt material som är intressant och engagerande för alla barn i gruppen. Det kan vara svårt att hitta böcker som passar alla barns intresse vilket kan göra det svårt att hålla hela barngruppen engagerad och delaktig under lässtunden. Damber et al. (2013) lyfter i sin studie att läsning i mindre grupper ökar delaktigheten och engagemanget bland barnen vid lässtunden. Damber et al. (2013) beskriver vikten av att alla barn får vara med och vara delaktiga i samtalet vid högläsning.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med föreliggande studie är att undersöka hur förskollärare beskriver sitt arbete med högläsning för att främja barns språkutveckling i förskolan, utifrån dimensionerna social interaktion, språkligt stöd, responsivitet, kulturella referenser och språklig mångfald.
Utifrån syftet utgår studien ifrån dessa två frågeställningar:

*Hur beskriver förskollärare sitt arbetssätt med högläsning för att gynna barns språkutveckling?
*Vilka strategier beskriver förskollärare att de använder för att skapa nyfikenhet och intresse hos barnen vid högläsning?

3. Bakgrund

I detta avsnitt sammanfattas några viktiga punkter inom högläsningen som förekommer huvudsakligen i vetenskapliga artiklar men också litteratur.

3.1 Högläsning

Enligt läroplanen för förskolan (2018b) underlättas barns språkutveckling om de får möta högläsning i sin närmiljö och får möjlighet att samtala om böckernas innehåll med vuxna. Paulson (2004) framhåller därför att vuxnas erfarenheter och attityder till läsning spelar stor roll. Högläsning är den allra första läsningen som barn kommer i kontakt med. Högläsning är en aktivitet med ett viktigt pedagogiskt innehåll vilket innebär att man som förskollärare bör ägna tid åt böcker. Att läsa barnböcker är ett väldigt bra sätt att stötta och utveckla barns språkutveckling.

3.2 Fonologisk och fonemisk medvetenhet

Den språkliga medvetenheten och särskilt den fonologiska medvetenheten utvecklas och är en viktig del i arbetet med barns språkutveckling då barnen plockar ut ord och begrepp från barnlitteraturen vid högläsning. Om barn saknar fonologiska representationer av ord och begrepp som är segmenterbara kan de inte identifiera fonemer på ett medvetet sätt, fonologisk och fonemisk medvetenhet hos barn är viktiga hörnstenar för deras framtida läskunnighet (Paulsson, 2004). Fonologisk och fonemisk medvetenhet hjälper barn att bli självständiga inom läsningen. Enligt Specialpedagogiska skolmyndigheten (2020) handlar fonemisk medvetenhet om att kunna identifiera och särskilja språkets fonem. Ett exempel på detta är att urskilja ”a” som i ”hatt” eller ”i” som i pil. Att urskilja dessa är viktiga egenskaper för att kunna läsa och skriva på ett effektivt sätt. Fonemisk medvetenhet är kort sammanfattat medvetenheten om enskilda språkljud. Enligt Specialpedagogiska skolmyndigheten (2020) handlar fonologisk medvetenhet om förmågan att kunna urskilja ljud i språk. Ett exempel för fonologisk medvetenhet är att kunna byta ljud i ett ord för att skapa ett nytt ord. Fonologisk medvetenhet är kort sammanfattat medvetenheten om ljudets struktur. När barnen ställer en viss fråga om ett ord eller begrepp i boken hjälper förskolläraren till så att barnen får en inblick och förståelse för vad begreppet innebär, den semantiska medvetenheten utvecklas här (Svensson, 2009). Den semantiska förmågan har enligt Lindö (2009) betydelse för läsförståelsen.

3.3 Emergent literacy

Rohde (2015) beskriver i en studie att förmågan att läsa länge har betraktats som en nödvändig färdighet för framgång i både skolan och i livet. Förståelse för alfabetet, fonologisk medvetenhet, symboler och kommunikation är några beståndsdelar som karakteriserar emergent literacy. Emergent literacy är den förmåga som utvecklas hos barn under förskoleåldern, där barnen på ett naturligt sätt börjar förstå och använda sig av skriftspråket. Enligt Lonigan & Shanahan (2019) finns ett tydligt samband mellan tidig läsning hos barn och senare läsfärdigheter. Detta innebär att barn som utsätts för läsning redan från en tidig ålder har bättre förutsättningar för att lära sig att läsa senare i livet. Enligt en studie av Gustafsson et al. (2019) är det viktigt att förskolan erbjuder barnen en läsfrämjande miljö, där läsning blir en naturlig del av vardagen. Studien visade också att förskolans personal har en viktig roll i att främja barns emergent literacy, genom att erbjuda högläsning, berättande och samtala om texter. En annan svensk studie av Sandberg & Bremberg (2017) visade att det är viktigt att förskolan använder sig av en bredd av läsmaterial som är

anpassade efter barnens individuella behov och intressen.

4. Tidigare forskning

I detta kapitel redovisas tidigare forskning för att få en djupare förståelse för forskningsfältet. En stor del av detta kapitel berör vuxnas påverkan på barns tidiga språkutveckling genom användning av högläsning. Tematiseringarna är följande: *Barns tidiga litteracitet, Högläsning i förskolan, Barns språkutveckling samt Strategier för högläsning.* I slutet av detta avsnitt görs en sammanfattning på hur dessa tematiseringar anknyts till vår studie.

4.1 Barns tidiga litteracitet

Barns tidiga litteracitet innefattar enligt Axelsson (2005) tal, tecken, bilder och symboler. Begreppet litteracitet syftar på förmågan att läsa och skriva. Det inkluderar också förmågan att förstå och tolka texter samt att använda språket på ett effektivt sätt för att kommunicera i skriftlig form (Skolverket, 2021b). Litteracitet är enligt Barton (2007) ett överordnat begrepp som relateras till läsande och skrivande. Kress (2003) hänvisar till litteracitet som en semiotisk aktivitet som förutom språket även innefattar gester, symboler, bilder och musik. Hans term för detta är multimodalitet. Språk och skrivna tecken kommer att interagera semiotiskt med varandra om en sådan rörelse av tänkande och innehåll inträffar, vilket sedan kan kopplas till idéer som mening och kreativitet. Barton (2007) menar liknande som Kress (2003) att litteracitet innefattar mycket mer än att bara läsa och skriva. Barton (2007) hävdar att litteracitet är ett brett begrepp som har många betydelser. Björklund (2008) skriver i en avhandling att litteracitet börjar genom människors erövranden, det börjar i vardagslivet och i aktiviteter som människor är involverade i. Björklund (2008) fortsätter och menar att litteracitet uppstår och sker tillsammans och i samspel med andra. I en studie av Mol et al. (2008) undersöktes hur interaktiv högläsning påverkade barns läsförmåga och litteracitet. Författarna fokuserade på interaktiv högläsning, där förskolläraren och barnet aktivt deltar i diskussioner och reflektioner kring boken, och jämförde detta med traditionell högläsning. Resultaten visar att interaktiv högläsning är en mer effektiv metod för att förbättra barns muntliga språkfärdigheter jämfört med traditionell högläsning. Studien visar också att interaktiv högläsning är en särskilt effektiv metod för barn med begränsad språklig kompetens. Ytterligare en studie av Zevenbergen & Whitehurst (2003) visar att när en vuxen läser interaktivt med barnen, kan det bidra till att utveckla barnens fonologiska medvetenhet, vilket är viktigt för att förstå att språk är uppbyggt av ljud och att dessa ljud kan kombineras för att bilda ord. Interaktiv högläsning, eller dialogisk läsning, innebär enligt Sandell (2020) att läsaren engageras och interagerar med texten i boken. Interaktiv högläsning ger barnen stort talutrymme samt möjligheten att tillsammans med varandra diskutera

innehållet i boken. Forskning visar att högläsning kan spela en viktig roll i att främja barns tidiga literacyförmågor, men för att högläsningen ska vara mest effektiv är det viktigt att ta hänsyn till barnets ålder och nivå av läskunnighet. Montag et al. (2015) förklarar att högläsning bör anpassas efter barnets utvecklingsnivå och att förskollärare ska ta hänsyn till deras intressen och behov. Författarna betonar också vikten av att använda interaktiva lässtrategier, såsom att ställa frågor, diskutera bokens innehåll och låta barnet beskriva vad de ser på bilderna. Liknande slutsatser drogs av Bus & Van Ijzendoorn (1999) som studerade effekten av högläsning på barns språkfärdigheter. Författarna fann att högläsning är mest effektiv när den är interaktiv och när förskollärare använder strategier som att ställa frågor och uppmuntra barnen att delta i diskussioner.

4.2 Högläsning i förskolan

Whitehurst & Lonigan (1998) fann att regelbunden högläsning av bilderböcker för förskolebarn ledde till betydande ökningar i deras språk- och läsförmågor. På liknande sätt fann Bus & Van Ijzendoorn (1995) att gemensam bokläsning mellan föräldrar och deras barn hade en positiv effekt på barnens literacy. Dessa studier tyder på att högläsning kan vara en effektiv strategi för att främja språkutveckling hos barn. Begreppet språkutveckling syftar på barns förmåga att förvärva och använda språket. Det inkluderar förmågan att förstå och använda ord, grammatik och syntax. Språkutveckling är viktigt för kommunikation, socialt samspel och lärande (Christison & Riber, 2007). Mol et al. (2008) fann att interaktiv bokläsning, där den vuxne läsaren engagerar barnet i samtal och frågor om historien, var mer effektivt för att främja språkutveckling än enbart högläsning. Studien bekräftar vikten av högläsning för att främja språkutveckling hos förskolebarn, och har betonat behovet av engagerade, interaktiva och högkvalitativa lässtunder skapade av förskollärarna. Deras inställning för högläsning har en stor betydelse för språkutvecklingen hos barnen. Alatalo & Westlund (2021) betonar också värdet av att läsa högt för barn varje dag eftersom det ger dem chansen att engagera sig i sin fantasi, utveckla ett bredare ordförråd och växa i sitt självförtroende. Författarna betonar värdet av att välja böcker baserat på barnens intressen, vilket är en användbar strategi för att uppmuntra barnen att diskutera under högläsningstillfällena. För att högläsningen ska bli framgångsrik behöver både vuxna och barn delta aktivt i högläsningstillfällena. Författarna hävdar att högläsning hjälper barn att utveckla sina språkkunskaper och fungerar som ett pedagogiskt verktyg. Brodin & Renblad (2020) lyfter en annan viktig aspekt som är att efter högläsning samtala om bokens innehåll då det kan skapa möjligheter för barnen att lära sig reflektera över vad de tidigare läst och att tolka bilder. I studien om språklärande i högläsningen visar det att barns intresse för tecken, symboler, bilder, bokstäver samt ett ökat ordförråd hade utvecklats som ett resultat av högläsningen.

Hermansson & Olin- Scheller (2019) skriver att lärplattan är ett vanligt förekommande verktyg som erbjuds i många svenska förskolor och funkar bra att använda sig av vid högläsning. Författarna menar att det under senare år finns en ökad tillgång av e-böcker genom olika tjänster. Forskning har visat att digitala verktyg kan användas för att förbättra högläsningen och läsförståelsen hos barn. En studie av Lee & Spires (2014) fann att användningen av en digital plattform som inkluderade ljudböcker, text-till-tal och andra funktioner för att stödja högläsning, ökade barnens läsförståelse och engagemang i läsning. Unsworth & McKeown (2014) visar att barn som använder digitala verktyg för högläsning har högre läsförståelse än barn som endast använder traditionella tryckta böcker. E-böcker är en digital bok som läses upp med hjälp av ett digitalt verktyg och innehåller text, bild samt ljud där någon läser upp texten. Författarna lyfter utifrån sitt resultat att digital högläsning möjliggör att barnen självständigt kan välja när de vill läsa och kan interagera, utforska och lära med boken oberoende av en vuxen eller en mer kompetent vuxen. Edwards (2019) framhåller en fördel med att läsa med hjälp av digitala verktyg och att läsa på storbild, vilket är att fler barn ges utrymme att delta. Detta beskriver Westerlund (2009) annars som en svårighet vid läsning av den fysiska boken; att nå hela barngruppen och möjliggöra för alla barn att ta del av bilderna. Storbilden möjliggör att alla kan se bokens bilder samtidigt, att kunna följa med i texten samtidigt som den läses upp samt ges möjlighet att gå fram och peka på bilderna och berätta vad de ser (Edwards, 2019).

4.3 Barns språkutveckling

I en studie skriven av Hart & Risley (1995) undersöker författarna språklig interaktion mellan föräldrar och barn i olika socioekonomiska grupper och fann att barn från fattigare familjer fick mindre språklig stimulans än de från mer välbärgade familjer. Forskning om läsning i hemmet har visat att det finns ett tydligt samband mellan barns läsförmåga och tillgång till böcker i hemmet (Roberts & Roberts, 2008). Författarna fann också att skillnaderna i språklig interaktion hade en stor effekt på barns ordförråd och grammatik. I en annan studie av Weisleder & Fernald (2013) undersöktes hur språklig interaktion mellan föräldrar och barn påverkar den språkliga utvecklingen. Studien visade att ju mer föräldrar pratar med sina barn och ger dem språklig stimulans, desto större är barnens ordförråd och grammatik, och desto bättre är deras förmåga att bearbeta språklig information. Att vara medveten som förskollärare om hur man använder språket på ett korrekt sätt är viktigt för gynnandet av barns språkutveckling enligt Wagner & Gardner (2004). Författaren förespråkar vidare att synen på språkutveckling har sett olika ut beroende på synsättet man hade på barn och samspelet i omgivningen. I en vetenskaplig artikel beskriver Robinson (2021) vikten

med att läsa i förskolan för att gynna barnens språkutveckling. Författaren menar att interaktiv läsning gör det möjligt för barn och förskollärare att ha öppen dialog som i sin tur bidrar till barns språkutveckling. Han hävdar som många andra författare att förskolläraren bär på det största ansvaret att främja barns språkutveckling.

4.4 Strategier för högläsning

Bus & Van Ijzendoorn (1999) undersökte hur högläsning kan användas för att främja fonologisk medvetenhet och tidiga läsfärdigheter hos barn. Författarna fann att förskollärarnas strategier vid högläsning, såsom att peka på bokstäver och uttala ljuden, var viktiga faktorer för att öka barnens fonologiska medvetenhet och läsfärdigheter. Mol & Bus (2011) genomförde en meta-analys i sin studie om läsfärdigheter hos barn och unga vuxna. Författarna fann att högläsning av kvalitetsböcker, där förskollärarna också engagerade barnen i samtal och reflektioner kring berättelserna, var en effektiv strategi för att öka barnens läsfärdigheter och intresse för läsning. Gischlar & Vesay (2018) skriver i sin studie att högläsning inte enbart handlar om att läsa högt för barnen utan dess fokus är på vilket sätt förskolläraren läser för barnen. Genom att ställa ”varför- frågor” under läsningens gång samt att läsa samma bok flera gånger förbättras högläsningstillfällena och blir mer givande för barnen. Kruse et al. (2021) lyfter ytterligare en fördel med att förskollärarna upprepar sig, vissa barn kan ha svårt att tillämpa sig ny kunskap direkt från böckerna, genom att förskollärarna upprepar texten i boken får barnen möjlighet att bearbeta informationen ytterligare. Forskning visar att barngruppens storlek påverkar barns möjligheter att ta till sig information under högläsningen samt delta i diskussioner som uppstår. Forskning styrker att barn har lättare för att ta till sig information i mindre grupper, speciellt de barn som har svaga språkkunskaper. Det främjar även barns engagemang att konversera åsikter och tankar i mindre grupper jämfört med större barngrupp (McGinty et al., 2012; Smadja et al., 2021).

För att främja barns ordförrådsutveckling med hjälp av högläsning tecknar Snell et al. (2015) fem strategier som förskollärare kan använda sig av:

Den första strategin handlar enligt Snell et al. (2015) om att definiera nya ord, vilket innebär att förskolläraren förklarar nya ord som uppkommer under högläsningen på ett enkelt och tydligt sätt. Författarna menar att barn kan tillägna sig den lästa bokens ord när förskolläraren relaterar dessa ord till olika objekt eller definierar dem med hjälp av rekvisita eller bilder. Även Wasik & Bond (2001) lyfter fram vikten av att förskolläraren använder sig av rekvisita i samband med högläsning. Författarna menar att rekvisitan bidrar till att göra orden levande för barnen och därmed mer begripliga för dem. Vidare beskriver författarna att barns språkförmågor främjas när

förskollärare relaterar bokens ord till konkreta föremål samt när de ger barn möjlighet att använda de bokrelaterade orden i meningsfulla sammanhang. Exempelvis kan barn lära sig namnet av det musikinstrumentet som de läste om i en bok när de får möjlighet att tillverka detta instrument, eftersom barns lärande av nya ord främjas när de exponeras för dessa ord upprepade gånger.

Den andra strategin handlar enligt Snell et al. (2015) om att diskutera och samtala kring nya ord som uppkommer i boken. Författarna betonar vikten av att förskollärare samtalar med barnen om bokens nya ord både före och efter högläsningen. Författarna anser att denna strategi underlättar för barnen att tillägna sig nya ord. Vidare påpekar författarna vikten av att förskollärarna vidareutvecklar orden och dess betydelse i samband med samtalen, vilket kan ske genom att förskollärarna ställer frågor till barnen om den lästa boken. Även Blewitt et al. (2009) hävdar att högläsningens kvalitet och stil påverkar ordinlärning hos barn. Författarna menar att boksamtal som har en hög svårighetsgrad främjar barns ordförrådsutveckling bättre än boksamtal med en låg svårighetsgrad. Däremot beskriver författarna att när dessa samtal handlar om bokens nya ord ska de vara enkla vid första gången orden uppkommer under högläsningen och sedan gradvis ökas svårighetsgraden under läsningens gång. Mcgee & Schikedanz (2007) lyfter vikten av att gemensamt föra samtal om den lästa boken. Författarna bekräftar dessutom vikten av att få barnen aktiva under boksamtalen genom att ge dem möjlighet att ställa frågor och besvara varandras frågor.

Den tredje strategin som lyfts fram av Snell et al. (2015) är att läsa boken flera gånger. Strategin handlar om att förskolläraren bör ge barn möjlighet att lyssna på samma bok flera gånger. Författarna menar att genom denna strategi kan barn lättare förstå bokens innehåll och ord och därmed ökar deras ordförråd. Även Justice et al. (2005) visar att barn tillägnar sig bokens nya ord när de exponeras för de nya orden upprepade gånger, genom upprepad läsning av samma bok.

Den fjärde strategin som Snell et al. (2015) lyfter handlar om att uppmuntra barn att återberätta en berättelse eller delar av en bok för att öka barnens ordförråd. Författarna förklarar att förskolläraren kan använda sig av denna strategi genom att dela in barn i små grupper och stimulera dem att återge en berättelse. Författarna beskriver att återberättandet blir lättare för barn när de får använda sig av rekvisita. Även McGee & Schickedanz (2007) lyfter vikten av att barn ges möjlighet att återberätta och dramatisera berättelser.

Den femte och sista strategin som lyfts fram av Snell et al. (2015) handlar om att använda ord i meningsfulla sammanhang. Författarna beskriver att

det är betydelsefullt att förskolläraren fortsätter använda de nya orden som uppkommer under högläsningen i nya meningsfulla sammanhang. Detta innebär enligt författarna att förskolläraren bör använda bokens nya ord i samtal, diskussioner och aktiviteter som barnen deltar i.

4.5 Reflektion kring tidigare forskning

Tidigare forskning har varit grundläggande för frågeställningarna som ställts under intervjuerna. Första tematiseringen i tidigare forskning *Barns tidiga literacy* betonar vikten av att ha interaktiv högläsning i förskolan. Utifrån denna tematisering eftersöker vi hur förskollärare beskriver sitt arbete med interaktiv högläsning i förskolan. Nyfikenhet väcktes kring huruvida förskollärare ställer frågor till barnen under och efter högläsningen.
I barns tidiga literacy nämns fonologisk medvetenhet vilket även tas upp i studiens bakgrund. Den fonologiska medvetenheten hos barn utvecklas genom interaktiv högläsning.

Högläsning i förskolan är en väsentlig del i arbetet därav uppstod den andra tematiseringen om *högläsning i förskolan.*
För att få en närmare inblick om varför högläsning är viktigt att förankra i undervisningen tog vi hjälp av forskning och andra relevanta vetenskapliga artiklar som styrker högläsningens betydelse i verksamheten. Vår nyfikenhet ledde oss till att undersöka förskollärarnas inställning kring högläsning i förskolan samt hur de planerar in och genomför det som ett undervisningstillfälle.

Tredje tematiseringen om *Barns språkutveckling* grundas i en av studiens frågeställningar. Barns språkutveckling hänger i hög grad samman med högläsning därav ansåg vi att tematiseringen är relevant för föreliggande studie.

Fjärde tematiseringen om *Strategier för högläsning* användes med syfte att lära sig mer om olika strategier som kan användas vid högläsning. Enligt forskning verkar det inte finnas ett entydigt sätt för förskollärare att använda sig av, utan flera olika sätt. Därav kan det förväntas uppstå skillnader i hur förskollärare använder sig av strategier och hur de upplever effekten av dem. Denna del av tidigare forskning var också relevant för skapandet av frågeställningarna som användes under intervjuerna då vi ville undersöka vilka strategier förskollärarna använder under högläsningen. Barns tidiga literacy visar sig vara ett komplext område där många faktorer påverkar språkutvecklingen. I den ovan presenterade tidigare forskningen blir det tydligt att de strategier och arbetssätt som förskollärare använder sig av har stor inverkan på barnens språkutveckling. Flera av dessa arbetssätt och effekterna av dem lyfts i denna studies resultat och diskussion.

5. Teoretiskt ramverk

I detta avsnitt av arbetet beskrivs studiens teoretiska perspektiv. Studien utgår ifrån ett Sociokulturellt perspektiv som har nära koppling till barns språkutveckling och sociala samspel; vilket gör att perspektivet blir aktuellt vid analys av data med koppling till högläsning som språkutvecklande aktivitet.

5.1 Sociokulturellt perspektiv

Det sociokulturella perspektivet baseras på psykologen Lev Vygotskijs (1896 - 1934) teorier och begrepp och är även det som formar studiens utgångspunkt. Det sociokulturella perspektivet betonar att lärande sker i ett specifikt sammanhang, till exempel genom sociala interaktioner med sin närmaste omgivning (Säljö, 2014). Detta är en relevant teoretisk utgångspunkt att utgå ifrån eftersom studien belyser hur förskollärare beskriver sitt arbete med högläsning på ett sätt som främjar språkutvecklingen. Eftersom lärande formas och överförs genom sociala interaktioner ser det sociokulturella perspektivet enligt Säljö (2014) på kommunikation som en av de mest avgörande grunderna. Det sociokulturella perspektivet menar att språk och tänkande går hand i hand. Säljö (2014) betonade att Vygotskij hade för avsikt att barn skulle utveckla sina språkkunskaper vid sidan av utvecklingen av deras tänkande. Vygotskij menade att syftet med utbildning är att utveckla och stimulera barnets språk och tankeprocesser. Förskollärare kan undersöka och analysera målet med högläsning genom att arbeta med språkutveckling utifrån det sociokulturella perspektivet.

Kommunikation och språk anses utifrån det sociokulturella perspektivet utgöra länken mellan barnet och dess omgivning. Med stöd av kommunikation och språk kan barnet bli delaktig och interagera med sin omgivning. Enligt Vygotskijs teori erövrar barn språket tillsammans och i samspel med sin närmaste omgivning. I samspelet sker en utveckling och ett lärande där barnet ges möjlighet att utveckla sina språkkunskaper. Språkutveckling ses utifrån Vygotskijs teori som något som barnet först utvecklar i sociala situationer i samspel med andra, för att sedan bearbeta och utveckla individuellt. Läsning utifrån det sociokulturella perspektivet handlar inte enbart om att kunna sätta samman ord till meningar. För att förstå texten behöver läsaren kunna tolka, resonera och argumentera kring texten. Genom att tolka språkutveckling utifrån det sociokulturella perspektivet i studien, kan förskollärarnas syfte med högläsningen undersökas och analyseras (Säljö, 2014).

Inom det sociokulturella perspektivet har vi valt att fokusera på fem analysbegrepp för att strukturera vår studie. Dessa är:

Social interaktion: Enligt Trost & Levin (2010) är social interaktion ett samspel mellan individer där de utbyter information, kommunicerar och påverkar varandra genom att agera och reagera på varandras beteenden och uttryck. Författarna beskriver förloppet genom att personens handling sker först. Därefter uppfattar personen den andres svar och tolkar det på ett särskilt sätt. Olika individer gör var sin tolkning och svarar, inte på den andres handling utan på den egna tolkningen.

Språkligt stöd: När barn lär sig språk och att språka, så lär de sig att skapa mening, och att tänka och förstå sig själva och sin omvärld. Språkligt stöd innebär att pedagogen stöttar barns språkutveckling genom att använda olika strategier vid läsning (Larsson & Björk-Willén, 2020).

Responsivitet: Responsivitet är ett mått på hur vuxna är lyhörda för barnets behov och olika uppfostringsprinciper, såväl som hur mycket de vet och förstår barnet och dess utvecklingsnivå (Gros-Louis et al., 2014).

Kulturella referenser: Kulturella referenser syftar på kulturellt fenomen. Det är exempelvis liknelser och jämförelser till ett annat kulturellt fenomen (Hultgren Svensson, Kukkola Settervik, 2010).

Språklig mångfald: Enligt Europeiska kommissionen slås språkligt mångfald fast i artikel 22 i EU: stadga om de grundläggande rättigheterna. Språket skapar vår identitet och är en del av ett gemensamt arv (Europeiska kommissionen, 2017).

Analysbegreppen som beskrivs ovan används i resultatdelen samt i analysdelen. Genom att använda oss av analysbegrepp ger det en tydlig struktur och underlättar bearbetningen av slutsatsen samt att det blir lättare att diskutera resultatdelen med hänvisning till analysbegreppen som vi förankrat. Analysbegreppen formades utifrån intervjuernas frågeställningar och är grundade i det sociokulturella perspektivet. Detta gjordes för att det sociokulturella perspektivet skulle vara genomgående i hela arbetet.

5.2 Proximala utvecklingszonen

Proximala utvecklingszonen är en avgörande komponent i det sociokulturella perspektivet (Kultti, 2012). Den proximala utvecklingszonen kan ses som avståndet mellan vad en individ kan åstadkomma på egen hand och vad den kan åstadkomma i grupp under vägledande av en vuxen eller mer erfaren kamrat (Säljö, 2014). Varje koppling mellan två människor har potential till att lära oss något, enligt det sociokulturella perspektivet, som ser människan i ständig utveckling (Säljö, 2014). Att erövra kunskaper av en annan person med mer kunskap utgör ett krav för den proximala utvecklingszonen. Mål som sätts av förskollärare måste vara tillräckligt höga för att utvecklingen ska ske och för att barn ska få ny kunskap och lärande inom den proximala utvecklingszonen. Den proximala

utvecklingszonen enligt Askland & Sataoen (2014) är avgörande när det gäller högläsning eftersom det har visat sig att det hjälper barn att utveckla sitt ordförråd och läsförståelse. Med hjälp av förmedlande verktyg, samtal, frågor och reflektioner låter förskolläraren i ett socialt och kulturellt sammanhang barnen interagera med varandra genom läsningen (Säljö 2014).

6. Metod

I följande avsnitt redovisas valet av studiens metod, urval av respondenter, hur genomförandet gått till och hur bearbetning samt analys av insamlad data har genomförts. I metoden redogörs även för de forskningsetiska överväganden som tagits hänsyn till i studien samt tillförlitlighet. Studien utgår ifrån en kvalitativ ansats med semistrukturerade intervjuer med legitimerade förskollärare som datainsamlingsmetod.

6.1 Val av metod

Studien utgår från kvalitativ metod för att få en djupare förståelse för hur förskollärarna arbetar och resonerar kring högläsning i förskolan i ett språkutvecklande syfte. Vid en kvalitativ metod ligger fokus på ord i stället för siffror vid insamling av data (Bryman, 2018). Christoffersen & Johannessen (2015) lyfter fram att kvalitativa metoder ger deltagarna möjlighet att besvara frågorna fritt med sina egna ord, vilket bidrar till fylligare svar än vid kvantitativa undersökningar. Denna metod lämpar sig bra för denna studie där syftet är att komma åt förskollärarens tankar och handlingar. En kvantitativ metod hade inte lämpat sig för studien för att siffror var inget som passade in i det som skulle undersökas. Denna studie baseras på semistrukturerade intervjuer med legitimerade förskollärare i förskolan, vilket innebär att personen som intervjuar har ett färdigt frågeformulär där förskollärarna fick besvara frågor kring hur de arbetar med högläsning i förskolan. Alvehus (2019) framhåller att genom semistrukturerade intervjuer kan informanten ha större chans att påverka intervjun genom att informanten kan ställa följdfrågor eller öppna frågor under intervjun och anpassa intervjun efter situationen. Bryman (2018) framhåller intervjuer som vanligt förekommande som datainsamlingsmetod vid en kvalitativ forskning. Intervjufrågorna var personliga och det fanns möjlighet att ställa följdfrågor, vilket inte hade varit möjligt vid en enkätundersökning.

6.2 Urval

Intervjuerna har genomförts med nio legitimerade förskollärare på åtta olika förskolor i tre olika kommuner i Sverige. Beslutet att avgränsa studien till just förskollärares uppfattningar och arbete grundar sig i att de besitter en

kompetens i form av minst tre års högskoleutbildning samt att det huvudsakligen är förskollärares ansvar att se till att verksamheten skapar förutsättningar för barns utveckling och lärande (Skolverket, 2018b). Genom att utföra intervjuerna på åtta olika förskolor och i tre olika kommuner har en stor variation av deltagare skapats för att få bredare svar om hur förskollärare arbetar med högläsning i ett språkutvecklande syfte. Utifrån erfarenheter kan förskollärares arbete se liknande ut när flera avdelningar på samma förskola studeras, medan arbetet kan skilja sig desto mer mellan olika förskolor. Valet att begränsa deltagarna till nio förskollärare är för att inte få för omfattande resultat. Förskolor som valts till studien definierar Bryman (2018) som ett målstyrt urval. Vilket menas med att deltagarna är utvalda på ett strategiskt sätt för att vara relevanta för studiens intervjufrågor. Förskollärarna benämns med fiktiva namn för att kunna upprätthålla deltagarnas konfidentialitet. De förskollärare som deltagit i studien är:

Caroline som har arbetat 32 år i förskola som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 1–2 år.
Helen som har arbetat 20 år i förskola varav 9 år som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 2–4 år.
Emelie som har arbetat 13 år i förskola varav 8 år som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 1–4 år.
Ulla som har arbetat i 40 år varav 12 år som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 4–6 år.
Jannica som har arbetat 8 år i förskola som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 1–2 år.
Josefin som har arbetat 7 år i förskola som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 1–3 år.
Sandra som har arbetat 6 år i förskola som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 1–3 år.
Agneta som har arbetat 1 år i förskolan som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 3–5 år.
Anne som har arbetat 20 år i förskola som förskollärare. Hon arbetar med barn i åldrarna 1–5 år.

6.3 Tillvägagångssätt

De tilltänkta förskollärarna kontaktades via telefon eller mejl för att kolla intresset om att ställa upp på en intervju med oss. De förskollärare som svarat ja fick därefter ett informationsmejl som innehöll studiens syfte, samtyckesblankett (se bilaga 1) och intervjufrågorna för att alla skulle få möjlighet att titta igenom frågorna innan intervjun och presentera utförliga svar. För att besvara studiens frågeställningar har förskollärare intervjuats antingen digitalt via videosamtal med verktyget Zoom eller fysiskt. De

fysiska intervjuerna genomfördes i ett personalrum på deltagarnas förskola, det var en miljö där vi kunde sitta för oss själva i lugn och ro utan att andra barn eller vuxna kunde störa. Under intervjun förhöll vi oss till våra 14 frågor som vi skrivit ner men under intervjuns gång ställde vi även följdfrågor. Alla intervjuer genomfördes enskilt och tog ca 30 min. Bryman (2018) menar att det är positivt att intervjuer genomförs i lugna och ostörda rum för att intervjupersonen inte ska oroa sig för att andra ska höra vad hen säger. I denna studie har ljudupptagningar under intervjuerna används. Detta har gjort det möjligt att undvika att missa viktig information. Det har även gjort det möjligt att undvika otillräckliga eller ofullständiga anteckningar att basera resultaten på. En mobiltelefon användes för att spela in ljudet under intervjuerna. Som Alvehus (2019) framhåller är ljudinspelning av intervjuer positivt för att spara detaljerade svar och för att möjliggöra för informanten att kunna lyssna igenom intervjuer flera gånger. Ljudinspelningarna transkriberades efter genomförandet av intervjuerna, Bryman (2018) beskriver arbetet med transkribering som en tidskrävande process däremot möjliggör transkribering en noggrann analys av intervjusvaren.

6.4 Databearbetning

Efter alla genomförda intervjuer vidtog arbetet med att transkribera materialet. Här avlyssnades grundligt varje inspelad intervju, samtidigt som den ordagrant skrevs ner i ett Word dokument. Att transkribera intervjuer benämner Denscombe (2009) som en metod som tar väldigt lång tid, och en orsak till det kan bero på vilken typ av utrustning som använts vid ljudupptagningen. Utöver detta beskrivs fortsättningsvis att transkriberingen likaså kan vara till hjälp vid analysen, då det är lättare att analysera materialet i pappersform än under en ljudinspelning. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015) framhåller att transkribering kan genomföras på olika sätt och att det är fördelaktigt ifall informanten själv transkriberar sitt material på grund av att informanten kan skapa sig en bättre förståelse för sammanhanget.

6.5 Analysmetod

I föreliggande studie har tematisk analys använts som analysmetod. Vid en tematisk analys letar författaren efter olika teman i den insamlade empirin. Det författaren letar efter är återkommande mönster, likheter och skillnader i empirin samt kopplingar mellan teoretiska begrepp och empirin (Bryman, 2018). Braun & Clarke (2006) skriver att en tematisk analys utgår ifrån sex olika faser. *Den första fasen* handlar om att bekanta sig med insamlad data. Vilket innefattar att materialet läses igenom upprepade gånger för att hitta olika betydelser och mönster. I denna fas transkriberas intervjuer till text, en transkribering från intervju till text måste göras för att kunna utföra en

tematisk analys. *Den andra fasen* handlar om att påbörja kodning av materialet genom att identifiera återkommande svar samt likheter och skillnader. Detta gjordes genom att markera texten i olika färger. Vi samlade alla svar från respektive fråga tillsammans för att lättare kunna urskilja resultatet. *Den tredje fasen* handlar om att söka efter potentiella teman. När all data har kodats och sammanställts börjar koderna analyseras för att sedan sorteras i olika teman. *Den fjärde fasen* handlar om att granska de teman som framkommit i fas tre. Utifrån föreliggande studies syfte och frågeställning synliggörs i detta steg vilka teman som är relevanta och inte. I denna fas kan teman omarbetas och omformuleras. *Den femte fasen* handlar om att namnge sina teman och att hitta samband mellan dem och studiens frågeställning. *Den sjätte fasen* handlar om att presentera framtagna teman vilket synliggörs i resultatdelen (Braun & Clarke, 2006). Där vi sorterat in empirin i de teman som identifierats utifrån det sociokulturella perspektivet.

6.6 Etiska ställningstaganden

Vetenskapsrådets fyra grundprinciper som är *informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet* samt *nyttjandekravet* har varit grundläggande i studien. Nedan beskrivs de fyra principerna:

Informationskravet innebär att forskaren ger information till berörda personer om studiens syfte och förklarar att deltagande är frivilligt samt att de när som kan avsluta sin medverkan.

Samtyckeskravet innebär att alla som deltar i studien ska ge godkännande för sin medverkan, vid minderårig brukar vårdnadshavarens godkännande behövas.

Konfidentialitetskravet innebär att all information om deltagare är anonym och obehöriga kan ej ta del av informationen. Transkriberingar förstörs efter vår avslutade studie och alla namn som står i vår studie är fiktiva för att minska risken för att informationen når ut till obehöriga.

Nyttjandekravet innebär att all samlad information endast används för studiens syfte samt att allt material förstörs efter avslutad studie (Bryman, 2018: Vetenskapsrådet, 2002).

För att tillämpa dessa grundprinciper fick alla förskollärare som deltog i studien ta del av ett informationsbrev innehållande syftet med studien, kontaktuppgifter till oss och information och förtydligande om att insamlad data endast kommer att användas till detta arbete och att allt material förstörs efter avslutad studie. Förskollärarna fick även information om att

deltagande var frivilligt samt att de behövde fylla i samtycke för att kunna delta i studien.

6.7 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet består enligt Bryman (2018) av fyra delkriterier som är: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och möjlighet att styrka och konfirmera.

Trovärdighet beskriver Bryman (2018) som att resultatet är framskrivet på ett korrekt sätt och att studien är utförd enligt de regler som finns. Det innefattar att respondenterna ges möjlighet att godkänna och bekräfta att allt är korrekt uppfattat. Respondenterna har fått möjlighet att läsa igenom transkriberat material från sin intervju för att godkänna eller för att själva kunna korrigera svaren om de uppgett något felaktigt eller om vi missuppfattat något som sagts.

Överförbarhet beskriver Bryman (2018) som att studien ska vara väl beskriven i metodavsnittet så att även andra personer kan genomföra en liknande studie. Vilket kan liknas som ett kakrecept.

Pålitlighet beskriver Bryman (2018) som att det finns en korrekt framskriven beskrivning av samtliga faser i forskningsprocessen. Under arbetets gång har handledare och medstudenter granskat studien vid ett flertal tillfällen, vilket ökar pålitligheten enligt Bryman (2018).

Det sista kriteriet *möjlighet att styrka och konfirmera* beskriver Bryman (2018) som att författarna har agerat i god tro och att egna personliga värderingar inte har påverkat studien.

8. Resultat & Analys

I följande avsnitt presenteras insamlad data från intervjuerna som genomförts och transkriberats. Resultatet sammanfattas och analyseras med hjälp av analysbegreppen *Social interaktion*, *Språkligt stöd*, *Responsivitet*, *Kulturella referenser* och *Språklig mångfald* som ligger till grund i studien. Avsnittet redogörs utifrån utvalda intervjufrågor och i analysen används tematisk analysmetod med sociokulturellt perspektiv. Studiens deltagande förskollärare benämns med fiktiva namn, de fiktiva namnen som deltagarna tilldelades är Caroline, Helen, Emelie, Ulla, Jannica, Josefin, Sandra, Anne och Agneta.

8.1 Social interaktion - Hur högläsning skapar en social interaktion mellan barn och vuxna

Under intervjuerna ställdes frågor om hur förskollärare arbetar med högläsning i förskolan, hur barnen görs delaktiga i lässtunderna och hur detta skapar social interaktion mellan barn och vuxna. Förskollärarna svarade i intervjuerna att de läser varje dag för barnen på ett eller annat sätt. Lässtunderna sker både spontant och vid planerade tillfällen.

På förskolan där Caroline arbetar läser de dagligen för barnen. ”*Läsning är en naturlig del i vardagen och det är viktigt för oss att kunna erbjuda barnen lässtunder både enskilt och i grupp*” säger Caroline.

I gruppläsning anser Caroline att boksamtal är berikande för barnens språkutveckling då barnen får lära, fundera och diskutera tillsammans.

Mia: Vad innebär enskild läsning?
Caroline: ”*Det handlar om att väcka barnens nyfikenhet och intresse av högläsning och böcker. Vi låter barnen avsluta meningarna i en bok som lästs flera gånger samt att vi uppmuntrar barnen att läsa för varandra men också för oss vuxna”.*

På förskolorna där Helen, Sandra, Jannica & Emelie arbetar läser de nästan enbart spontant utifrån när barnen önskar att bli lästa för. Böcker finns tillgängligt för barnen att själva hämta på alla förskolor.
Emelie berättar att *barnen på hennes förskola ofta lockas av varandra när någon vill läsa och då blir det oftast några stycken barn åt gången.*

Anita: Hur skapar ni delaktighet för barnen under högläsningen?
Agneta: ”*Vi har oftast högläsning i grupper för att öka barnens delaktighet. Vi har även börjat introducera boksamtal för att barnen ska kunna vara mer aktiva under läsningen och diskutera boken enskilt och i grupp”.*

Mia: Vilka metoder använder du dig av för att skapa delaktighet under högläsningen?
Caroline: ”*När jag arbetar med de äldre barnen så brukar jag placera barnen likt en sol. Boken placeras i mitten, sen lägger sig barnen runt om som solstrålar. Ibland använder jag mig av en rockring att lägga boken i för att alla barnen ska se bilderna och så vänder jag boken efterhand så att alla barn får se boken rättvänd någon gång”.*

Mia: Varför ska man använda sig av den metoden du använder?
Caroline: ”*Det blir inte det här bråket där någon puttas för att de inte ser eller så utan alla barn har samma förutsättningar att se boken”.*

Den tematiska analysen fokuserar på högläsning i förskolan och hur det skapar social interaktion mellan barn och vuxna. Frågorna som ställdes under intervjuerna avsåg förskollärarnas arbete med högläsning, delaktighet bland barnen samt läsningens roll i språkutvecklingen.

Enligt förskollärarna är högläsning en daglig aktivitet som sker både spontant och planerat. Det betonas att läsning är en naturlig del av vardagen och att det är viktigt att erbjuda både enskilda och gruppbaserade lässtunder för barnen. Förskollärarna anser att boksamtal är berikande för barnens språkutveckling då de får möjlighet att lära, fundera och diskutera innehållet tillsammans.

När det gäller enskild läsning handlar det om att väcka barnens nyfikenhet och intresse för högläsning och böcker. Det nämns även att barnen får avsluta meningar i böcker som lästs flera gånger och att de uppmuntras att läsa både för varandra och för de vuxna. Böcker är tillgängliga för barnen att hämta själva, vilket även gynnar barnens självständighet. Det framkommer under intervjuerna att när någon vill läsa så lockas oftast fler barn att delta samtidigt.

På de förskolor där förskollärare intervjuats sker högläsning främst spontant, baserat på när barnen själva vill bli lästa för. Nackdelen som kan ske av att endast läsa efter barnens önskemål är att det kanske inte passar tillräckligt ofta för att kunna nå en optimal mängd av högläsning för barnens språkutveckling.

För att skapa delaktighet under högläsningen föredrar förskollärarna att hålla läsningen i små grupper. Boksamtal har introducerats för att ge barnen möjlighet att vara mer aktiva och delaktiga i diskussioner om böckerna. Förskolläraren Caroline använder en metod där barnen placeras som solstrålar runt boken, för att alla ska kunna se bilderna. Ibland används en rockring för att säkerställa att alla barn får möjlighet att se boken rättvänd. Metoden används för att undvika situationer där vissa barn inte kan se och bråk lätt kan uppstå, metoden skapar lika förutsättningar för alla barn att kunna se boken. Därmed blir högläsningen mer effektiv och främjar barnens språkutveckling.

Den sociokulturella analysen avser att förstå högläsningens betydelse inom en kulturell och social kontext. Genom att erbjuda daglig högläsning och skapa delaktighet under dessa stunder främjar förskollärarna barnens språkutveckling och sociala interaktion. Genom att erbjuda både enskild och gruppbaserad läsning får barnen möjlighet att utveckla sin nyfikenhet, intresse för böcker och förmåga att kommunicera och samarbeta med både

sina jämnåriga och vuxna. Genom att använda metoder som garanterar lika förutsättningar för alla barn att se boken skapas en inkluderande miljö där ingen känner sig utanför.

8.2 Språkligt stöd - Det språkliga stödet som ges under högläsningen

I intervjufrågan som handlar om hur förskollärare kan stötta barn i deras språkutveckling genom högläsning svarar förskolläraren Caroline att valet av böcker är viktigt.
Caroline: ”*Att inte läsa för avancerade böcker för barnen är en viktig sak att tänka på för att stötta barns språkutveckling." På vår avdelning förstärker vi orden genom att använda TAKK. TAKK är bra att använda med de barn som inte har språket ännu”.*

Utöver detta berättar Caroline att hon pratar om olika begrepp som dyker upp vid högläsningen tillsammans med barnen för att förklara innebörden av ordet och utöka deras ordförråd.

Förskolläraren Helen tycker att högläsning är bra för barnets språkutveckling på många sätt.
Helen: ”*Dels kan högläsning förbättra barnens ordförråd och språkförståelse. Men det kan också utveckla barnets fantasi. Barnets verbala språk utvecklas också genom att de får kommunicera och berätta, ställa frågor om olika tankar och funderingar, både om det vi läser och det som illustreras i boken. Ibland kan man spinna vidare i nya tankar och funderingar som kan utveckla barnens sätt att förstå sin omvärld. Så högläsning är verkligen ett positivt verktyg i att utveckla barnets språk”.*

Förskollärarna håller alla med om att högläsning är viktig för barns språkutveckling.

Mia & Anita: Hur stöttar ni barns språkutveckling i samband med högläsning?
Sandra: ”*Vi stöttar barnens språkutveckling genom att ha dialoger med barnen när vi läser och att de efter lässtunderna tillsammans får återberätta handlingen och reflektera över innehållet. Jag tycker att högläsning är bra för att bygga barns ordförråd samt öka deras ordförståelse”.*

Ulla: ”*Det är bra att stanna upp vid olika ljud och stavelser i boken som kan vara lite kluriga för barnen så att de förstår ordens innebörd. Men även tänka igenom vilken barngrupp man har och vad de är i behov av att stöttas i”.*

När vuxna tillsammans med barn plockar ut och repeterar begrepp från böcker de läser, tränar de sin fonologiska och fonemiska medvetenhet på olika sätt. Barn hör olika ord och ljudmönster när de lyssnar på vuxna som läser för dem, de lär sig i samband med detta att urskilja enskilda ljud och förstå hur de kombineras för att skapa ord. När barnen övar på att lyssna och urskilja enstaka eller specifika ord utvecklar de en grundläggande förståelse för språkets struktur och detta bygger en grund för deras språkutveckling.

Agneta & Anne flikar in med att det är viktigt under lässtunden att: ”*Förtydliga ord och begrepp" samt ”att läsa högt och tydligt”*.

Förskollärarna som intervjuats betonar vikten av att välja lämpliga böcker för att stödja barnens språkutveckling. Att undvika för avancerade böcker är viktigt enligt Caroline, och på hennes avdelning förstärker de orden genom att använda TAKK för barn som saknar språket.

Flera förskollärare, som Helen, framhåller att högläsning påverkar barnets språkutveckling på olika sätt. Det kan förbättra deras ordförråd, språkförståelse och fantasi. Genom att kommunicera, ställa frågor och diskutera både texten och illustrationerna i böckerna kan barnens verbala språk utvecklas. Högläsning ger också möjlighet att spinna vidare på tankar och funderingar, vilket kan stärka barnens förståelse av sin omvärld. I enlighet med teorin så framhåller alla förskollärare att högläsning har en direkt påverkan på barnens språkutveckling.
För att stötta barns språkutveckling under högläsning betonar förskollärarna vikten av dialog och reflektion. Genom att tillsammans samtala och återberätta boken efter läsningen kan barnen bearbeta och reflektera över handlingen och innehållet i böckerna. Förskollärarna nämner även att de stannar upp vid kluriga ord och stavelser för att hjälpa barnen förstå ordens betydelse. Vidare betonas vikten av att anpassa stödet efter barngruppens behov och att läsa tydligt.

Detta är i enighet med den sociokulturella analysen som betonar att högläsning i förskolan inte bara handlar om språkutveckling utan också om socialt samspel och interaktion. Genom att skapa dialoger och reflektioner under högläsningen sker en samverkan mellan barnen och förskollärarna, vilket främjar en gemensam förståelse och kunskapsdelning. Vidare framhävs betydelsen av att använda olika kommunikationsverktyg, såsom TAKK, för att inkludera alla barn och stödja barnens språkkunskaper. Därmed anses dialog, interaktion, reflektion samt kommunikationsverktyg i samband med högläsning utgöra en bra grund för barnens språkutveckling.

8.3 Responsivitet - Hur förskollärare svarar på barns kommentarer eller frågor under högläsningen

Helen: "*Barnen brukar oftast ställa frågor om de olika karaktärerna i böckerna och vad som kommer hända i slutet av varje bok som läses upp". "Det är inte alltid barnen frågar om begrepp eller om något de inte förstår därför tycker vi att det är viktigt att uppmuntra barnens deltagande genom att ge tydliga och enkla svar".*
"Vi ställer följdfrågor till barnen för att stimulera deras förståelse och nyfikenhet".

Sandra: "*När barnen ställer frågor eller har funderingar över någonting är jag alltid uppmärksam och berömmer dem över att de ställt frågor. Jag blir glad när barnen ställer frågor, det ger mig en slags bekräftelse om att min undervisning väcker intresse hos barnen".*

Anita: Hur ser ni på miljön vid högläsningen? Tror ni miljön påverkar barnens vilja till att ställa frågor under läsningen?

Anne: "*Absolut. För oss är det viktigt att vi skapar en trygg och inkluderande miljö för barnen där de känner sig bekväma med att dela sina tankar och frågor".*

Här undersöks hur förskollärare svarar på barns kommentarer eller frågor under högläsning samt hur miljön kan påverka barnens vilja att ställa frågor.

Förskollärarna betonar vikten av att vara responsiva och uppmärksamma när barnen ställer frågor eller uttrycker funderingar under högläsningen. Helen berättar att barnen ofta frågar om karaktärerna i böckerna och vad som kommer att hända. För att uppmuntra barnens deltagande ger förskollärarna tydliga och enkla svar samt ställer följdfrågor för att stimulera barnens förståelse och nyfikenhet. Sandra betonar vikten av att vara uppmärksam och berömma barnen när de ställer frågor, vilket ger en bekräftelse på att undervisningen väcker intresse hos barnen.

När det gäller miljön vid högläsningen framhåller förskollärarna att den spelar en viktig roll för barnens vilja att ställa frågor. Anne menar att en trygg och inkluderande miljö där barnen känner sig bekväma att dela sina tankar och frågor är avgörande. Genom att skapa en sådan miljö kan förskollärarna uppmuntra barnen att vara aktiva deltagare i högläsningen och främja deras lärande och språkutveckling.

Den tematiska och sociokulturella analysen betonar att responsivitet och interaktion är centrala begrepp i barns lärande och deras språkutveckling. Genom att svara på barns kommentarer och frågor, ge tydliga och enkla svar samt ställa följdfrågor skapas en interaktiv och dialogbaserad läsmiljö. Detta ger barnen möjlighet att utveckla sin förståelse, nyfikenhet och språkliga färdigheter. Miljön spelar också en viktig roll genom att skapa trygghet och

inkludering, vilket främjar barnens vilja att delta och dela sina tankar och frågor.

Caroline: "*En positiv och inkluderande miljö uppmuntrar barnen att vara delaktiga, och för mig är det en självklarhet att barnen ska känna sig säkra och bekväma i sin omgivning. Detta i sin tur skapar också att barnen blir mer aktiva och engagerade i lärandet. Ett väldigt viktigt ämne att diskutera måste jag säga*".

Genom att skapa en läsfrämjande miljö i förskolan ges barnen en möjlighet att utforska och experimentera med språk och läsning på ett meningsfullt sätt. En läsfrämjande miljö spelar en avgörande roll i att främja emergent literacy hos barnen.

8.4 Kulturella referenser - Hur högläsningen introducerar barnen till olika kulturella referenser

Caroline: "*Vi värdesätter böcker med rim och ramsor och introducerar dessa först för de yngsta barnen då de får höra satsmelodin och få kunna börja leka med orden".*

Sandra: *"Vi brukar fokusera mycket på kroppsspråk och tonläge när vi läser för barnen. Det gör att läsupplevelsen blir mer engagerande och barnen uppskattar det väldigt mycket".*

Anita: Brukar ni uppge historiska händelser för barnen vid högläsningen?

Agneta: "*Absolut. Det händer kanske inte särskilt ofta men ibland när vi läser en bok brukar vi berätta för barnen vem författaren är, vilket år verket skrevs och historiska händelser som är relevanta för den texten vi läser upp".*

Förskollärarna betonar vikten av att använda böcker med rim och ramsor för att introducera barnen till satsmelodi och leka med ord. Sandra framhåller att kroppsspråk och tonläge används för att göra läsupplevelsen mer lockande och uppskattad av barnen. Genom att använda böcker med rim och ramsor får barnen möjlighet att uppleva satsmelodi och leka med ord, vilket kan introducera dem till språkliga och kulturella variationer. Genom att använda kroppsspråk och tonläge kan förskollärarna göra läsupplevelsen mer spännande och intressant för barnen. Detta är således en strategi som kan främja barnens literacy.

När det gäller historiska händelser framhåller Agneta att det inte sker särskilt ofta, men ibland berättar förskollärarna för barnen om författaren, tidpunkten då verket skrevs och historiska händelser som är relevanta för den text som läses upp. Genom att göra detta kan förskollärarna introducera barnen till olika kulturella referenser och ge dem en bredare förståelse för olika tidsperioder. Så trots att detta kanske inte är en strategi som påverkar

barns tidiga literacy kan det bidra till barnens allmänna förståelse för kulturella referenser.

8.5 Språklig mångfald - Hur digitala verktyg används i samband med högläsning på olika språk

Anita & Mia: Använder ni er av digitala verktyg vid högläsning? Läser ni på andra språk?
Helen: "*På vår förskola används polyglutt en hel del, vi använder också QR-koder med olika inlästa sagor från UR-play. De äldre barnen arbetar just nu med att göra egna sagoböcker som de sedan får läsa upp för övriga i barngruppen".*

Sandra: "*Vi använder polyglutt, vilket vi tycker är bra eftersom barnen kan sitta själva och läsa eller lyssna på boken och om många vill lyssna samtidigt finns möjligheten att koppla upp boken på projektorn så alla barn har möjlighet att höra och se*".
På förskolläraren Josefins förskola använder de polyglutt ibland, men hon anser att de får mycket skärmtid hemma så de förespråkar inte digitala verktyg på hennes förskola.

Förskollärarna Emelie och Ulla berättar att de båda använder sig av polyglutt för att barnen ska kunna läsa på flera språk med berättarröst på för att lära sig att lyssna till olika röster.

Jannica: "*Vi använder oss av polyglutt på vår förskola ibland, dock har det inte varit ofta sista tiden då Ipaden varit trasig en längre period, men vi använder oss av TAKK".*

Agneta: "*Vi använder oss en hel del av appen polyglutt, dels för att det finns böcker på flera olika språk, dels för att träna barnen på att lyssna till olika röster. Sen finns det så många böcker att välja mellan att vi alltid kan hitta en bok som kan kopplas till något tema vi arbetar med*".

Förskolläraren Anne förklarar att de använder sig mycket av polyglutt. Dels för att barnen tycker det är roligt att använda digitala medier vid högläsning, dels för att polyglutt finns på en mängd olika språk. Hon framhäver att appen inspirerar arbetslaget att fortsätta arbeta med flerspråkighet.

Enligt svaren från förskollärarna verkar digitala verktyg vara en vanlig resurs för högläsning på olika språk. Flera förskolor använder applikationen "polyglutt", som ger tillgång till böcker på flera olika språk och möjlighet att lyssna på berättelser på olika språk. Applikationen verkar vara populär och används för att främja språklig mångfald och ge barnen möjlighet att

lyssna till olika röster och språk.

Förskolorna använder också andra digitala verktyg för högläsning, såsom QR-koder med inspelade sagor från UR-play. Dessa verktyg ger barnen möjlighet att interagera med böcker och sagor på olika språk. Förskolebarnen involveras också i att skapa egna sagoböcker, vilket stärker deras läsförmåga och ger dem möjlighet att dela sina berättelser med andra.

Det framkommer att vissa förskollärare är mer skeptiska till användningen av digitala verktyg och föredrar att fokusera på andra metoder. De betonar att barnen redan spenderar mycket tid framför skärmar hemma och därför förespråkar de inte digitala verktyg på förskolan. Det är viktigt att notera att olika förskolor och förskollärare kan ha olika åsikter och tillvägagångssätt när det gäller användningen av digitala verktyg. Men ibland kan åsikter handla om okunskap och det kan därför vara bra att förskollärare utbildas i hur digitala verktyg kan användas i förskolan i ett utvecklande syfte.

9. Diskussion

I detta avsnitt delas diskussionen upp i två delar, resultatdiskussion och metoddiskussion. Studien syftar till att undersöka hur förskollärare beskriver sitt arbete med högläsning i förskolan. Som teoretisk grund för studien används sociokulturellt synsätt och tematisk analysmetod. Resultatet diskuteras utifrån studiens frågeställningar och svar, såväl som teoretiska begrepp och tidigare forskning. I andra delen presenteras metoddiskussionen där studiens genomförande och metodval diskuteras gentemot studiens trovärdighet och dess betydelse för resultatet.

9.1 Resultatdiskussion

Social interaktion: Högläsning är ett effektivt sätt att uppmuntra social interaktion mellan barn och vuxna. Det stärker enligt Häggström (2020) känslomässiga band och utvecklar barnets språkliga förmåga genom att möjliggöra en delad upplevelse, samtal och diskussion. Intervjuerna med förskollärarna visar att de anser att högläsning främjar social interaktion bland barnen. Under lässtunderna brukar förskollärarna både läsa för barnen och låta barnen läsa för varandra. Förskollärarnas svar på frågan om hur högläsning skapar en social interaktion stärks av den proximala utvecklingszonen eftersom högläsning och den sociala interaktionen mellan förskollärare och barn samt mellan barnen själva skapar en optimal miljö för inlärning och utveckling (Alatalo & Westlund, 2021). Högläsning kan också användas för att införa sociala normer och beteenden. Det är en användbar aktivitet som förbättrar läsförståelsen för barn och utvecklar starka relationer mellan vuxna och barn (McGee & Schickedanz, 2007). Barnets

ordförråd och språkliga förmågor förbättras av högläsning (Chera et al., 2018). Förskollärarna förbättrar barnets språkliga färdigheter genom att uppmuntra dem att beskriva berättelsens händelser. Girardet & Forgus (2017) menar att högläsning även lär barn sociala normer och beteenden genom berättelsens karaktärer och deras interaktioner. De kan också lära sig om problemlösning, samarbete och empati. Förskollärarnas preferens för mindre barngrupper under högläsning kan också ses som en implementering av den proximala utvecklingszonen (Smidt, 2010). Genom att ha mindre barngrupper kan förskolläraren ge mer individuell uppmärksamhet och anpassa aktiviteter för att passa varje barns specifika utvecklingsnivå. Enligt Christ et al. (2022) möjliggörs en mer exakt matchning mellan barnens aktuella färdighetsnivå och den utmaning som erbjuds, vilket främjar deras lärande och utveckling på ett mer effektivt sätt.

Språkligt stöd: När vuxna läser för barn fungerar de som språkliga modeller och skapar en stimulerande språklig miljö där barnen kan utöka sitt ordförråd, förbättra sin grammatik och utveckla sin förståelse för språk i olika sammanhang (Van den Broek, 2010). Barn uppmuntras att delta i samtal under högläsning och ges möjlighet att ställa frågor. Barnet får möjlighet att engagera sig aktivt i texten och utveckla sina kommunikativa färdigheter genom att skapa en interaktiv miljö under högläsningen. Wasik & Bond (2001) menar att barns språkutveckling och läsförståelse förbättras av dialogisk högläsning. Förskollärarnas svar om vilket språkligt stöd som ges till barnen under högläsningen visar en tydlig likhet och enighet. De är alla överens om att högläsningen har en positiv inverkan på barnens ordförråd och språkförståelse. Att introducera barnen för olika begrepp hjälper högläsningen till att berika deras språkliga kunskaper och förståelse för olika språkliga strukturer. Majoriteten av förskollärarna understryker också betydelsen av att läsa och repetera begrepp under högläsningen. Genom att upprepa nyckelord och begrepp ger de barnen möjlighet att befästa och förstå de nya orden bättre (Snell et al., 2015).

Responsivitet: Att skapa en positiv och stödjande miljö under högläsningen är avgörande för att uppmuntra barn att delta och bli engagerande (Acosta-Tello, 2019). Förskollärarna betonar vikten av att skapa en lärorik och inkluderande miljö för att främja barnens deltagande under högläsningen. Genom att skapa en trygg och stödjande atmosfär uppmuntras barnen att känna sig bekväma med att dela sina åsikter och frågor. Förskollärarna strävar efter att alla barn ska känna sig inkluderade och respekterade, oavsett deras nivå av engagemang eller språkliga färdigheter. Förskollärarnas svar på frågan om hur de tar ställning till barns kommentarer och frågor under högläsningen visar på en medvetenhet om vikten av att visa uppmärksamhet och engagemang gentemot barnen. De bekräftar att de aktivt lyssnar på och tar tillvara på barnens tankar,

kommentarer och frågor som kan uppstå under högläsningen. Förskollärarna märker att barnen oftast visar stort intresse över olika karaktärer i böckerna och deras äventyr. De svarar på barnens frågor och uppmuntrar diskussioner kring berättelsen för att främja en interaktiv läsupplevelse. Genom att uppmärksamma barnens intresse och engagemang i berättelsen, bekräftar förskollärarna barnens värdefulla bidrag och uppmuntrar dem att aktivt delta i högläsningen. Det är viktigt för förskollärare enligt Justice et al. (2005) att bemöta barn som ställer frågor eller ger kommentarer under högläsningen på ett sätt som uppmuntrar barnets kommunikation och uttryck samtidigt som fokus behålls på läsningen. Justice et al. (2005) påpekar också värdet av att berömma barn som vågar ställa frågor under högläsningen, att berömma barnen kan enligt författarna uppmuntra barnen att fortsätta vara aktiva deltagare i lässtunderna. Wasik & Hindman (2011) menar att det är ett sätt för förskollärare att visa respekt för barnen när de är inlyssnande och uppmärksamma på vad de har att säga. Att bygga vidare på barns kommentarer är enligt Britto et al. (2006) väldigt viktigt. Förskollärarna ska då utöka deras tankar och dela egna reflektioner för att fördjupa barnens förståelse.

Kulturella referenser: Ett sociokulturellt perspektiv betonar betydelsen av både kulturell representation och mångfald vilket synliggörs vid högläsningen. Förskollärarna uppger att de är engagerade i att introducera kulturella referenser för barnen under högläsningen. En metod de använder är att införliva rim och ramsor från olika kulturer, vilket hjälper barnen att bli bekanta med olika språkliga uttryck och traditioner. Dessutom berättar de kortfattat om författarna och deras verk för att ge barnen en förståelse för den kulturella kontexten bakom berättelserna. En intressant aspekt är att förskollärarna tar eget initiativ och försöker ge barnen historiska återblickar och kontexter även om barnen inte själva frågar särskilt mycket om det. Detta visar på förskollärarnas vilja att berika barnens kunskap om olika kulturer och traditioner. Genom att erbjuda en mångkulturell läsupplevelse strävar förskollärarna efter att ge barnen en bredare syn på världen och uppmuntra dem att vara öppna och toleranta gentemot olika kulturella bakgrunder (Tinanoff et al., 2019). När vi undersöker digitala verktyg i förskolan är det viktigt att ta hänsyn till hur olika kulturer och etniciteter representeras i innehållet. Förskolor kan ge barnen mer berikande och inkluderande lärande genom att introducera appar som tar hänsyn till olika kulturella referenser och perspektiv, vilket i sin tur leder till att barnen får mer förståelse och blir mer samarbetsvilliga med andra kulturer.

Språklig mångfald: I intervjuerna uppgav många förskollärare att de använder polyglutt vid högläsning på förskolan. Enligt specialpedagogiska skolmyndigheten (Spsm, 2018) är polyglutt en digital bilderbokstjänst för att arbeta med språkutveckling och litteratur i förskolan. Böckerna finns på

svenska men också på ett stort antal andra språk. Polyglutts förmåga att använda rörliga bilder, ljudeffekter och förmågan att växla mellan flera språk och dialekter har uppmärksammat förskollärarna. Detta gör högläsningsupplevelsen mer mångsidig och tillgänglig för barn med olika språkliga bakgrunder. Fördelarna med att använda digitala verktyg för högläsning i förskolan enligt Krcmar & Cingel (2018) inkluderar att det är interaktivt, tillgängligt och ger stöd för lärande. Det finns dock nackdelar, som den ökade skärmtiden och distraktionerna kan orsaka. En balanserad användning av digitala verktyg bör övervägas av förskollärare tillsammans med vårdnadshavare. En gemensam strategi för hur digitala verktyg kan användas på bästa möjliga sätt säkerställer att barnen får goda möjligheter till språklig utveckling och läsförståelse utan att äventyra deras hälsa och välbefinnande. De flesta förskollärarna uppger i intervjuerna att digitala verktyg används i samband med högläsning för att det finns flera funktioner som ger stöd till lärande. Text till tal, markerade ord och möjlighet att spela upp ljud eller berättarröst är enligt Kim & Choi (2017) särskilt fördelaktigt för barn med inlärningssvårigheter och språkliga utmaningar. Den främsta nackdelen med användning av digitala verktyg i samband med högläsning är enligt Madigan et al. (2019) att det ökar barnens skärmtid markant. Detta är även något som en av förskollärarna från intervjuerna uppgav. Förskolläraren menar på att de undviker högläsning via digitala verktyg eftersom de vill minska skärmtid hos barnen. Användning av digitala verktyg kan också enligt Munzer et al. (2019) skapa ojämlikhet eftersom barn från ekonomiskt utsatta familjer kan ha mindre tillgång till digitala enheter och internet. Förskolläraren förespråkar mindre skärmtid och undviker att använda digitala verktyg vid lässtunderna och betonar vikten av att låta barnen uppleva den fysiska närvaron av en bok och bläddra i sidorna som ett sätt att öka deras intresse för läsning. Traditionella böcker anses ge en mer autentisk och taktil upplevelse, som kan väcka barnens nyfikenhet och förståelse för bokkulturen och litteraturen. Debatten om användningen av digitala verktyg i förskolan är komplicerad och berör frågor om hur teknologin påverkar barns utveckling och lärande. Polyglutt och andra digitala bilderbokstjänster kan vara användbara resurser för att göra högläsningsupplevelsen annorlunda och inkludera fler barn, särskilt barn med olika språkliga bakgrunder. Samtidigt bör en balans mellan traditionella böcker och digitala verktyg övervägas för att ge förskolebarnen en bred och berikande lärmiljö. Förskollärare måste vara medvetna om fördelarna och nackdelarna med olika tillvägagångssätt och kunna anpassa sin undervisning för att möta barnens behov och önskemål.

9.2 Metoddiskussion

I studien har en kvalitativ studie genomförts med semistrukturerade intervjuer. Detta valdes för att få personliga svar på intervjufrågorna som ställdes. Många av frågorna som användes hade inte kunnat besvaras med en enkätundersökning. Då en enkät bygger på fasta svarsalternativ (Bryman, 2018). Resultatet kan inte generaliseras då resultatet endast utgår ifrån nio förskollärare. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015) diskuterar svagheter med intervju som metod. Författarna menar att det talade inte kan tas för givet, och att man inte kan förlita sig på att respondenterna verkligen gör det som sägs. Författarna menar då att en observation lättare kan styrka det talade. Det är lätt att hålla med om att observationer fungerar som en säkrare metod för att ta reda på någons faktiska arbetssätt, men eftersom avsikten med denna studie var att komma åt förskollärarnas egna skildringar av sitt sätt att arbeta med högläsning, och deras uppfattningar om högläsningens betydelse, är en intervjustudie det lämpligaste arbetssättet för att uppfylla undersökningens syfte och besvara dess frågeställningar. Genom att utföra en undersökning som bygger på intervjuer har vi studerat det som var avsett att studera, nämligen förskollärares uppfattningar. Detta stärker studiens validitet. De flesta intervjuerna har skett fysiskt för att förskollärarna inte kände sig bekväma med att intervjuas digitalt. De förskollärare som valt att bli intervjuade digitalt har skickat samtyckesblankett via mejl och post. Alla intervjuer har spelats in och transkriberats av intervjuaren som sedan skrivits in i ett separat dokument. Förskollärarna som intervjuats har arbetat olika länge i förskolan vilket gett oss likheter och skillnader mellan svaren baserat på antal år i verksamheten. Förskollärarna som intervjuades fick tillgång till intervjufrågorna innan genomförandet av intervjuerna. Detta möjliggjorde att förskollärarna kunde förbereda sig för intervjuerna och tänka igenom intervjufrågorna i lugn och ro. I början av intervjuerna uttryckte samtliga förskollärare att de var tacksamma att det fick intervjufrågorna i förväg. Däremot resulterade detta i att samtliga förskollärare skrivit ner svaren i förväg vilket ledde till att vissa intervjusvar lästes innantill. Med detta i åtanke är ändå slutsatsen att det var fördelaktigt att förskollärarna fick intervjufrågorna i förväg eftersom de kunde förbereda sig och tänka igenom sina svar. I de fall förskollärarna läste svaren innantill var följdfrågor hjälpsamma för att möjliggöra för djupare resonemang och svar.

10. Slutsats

I enlighet med studiens resultat dras slutsatsen att förskollärare arbetar aktivt med att främja barns språkutveckling och att förskollärarna som intervjuats använder olika strategier och metoder för att stärka barns förståelse för språk och läsning. Studien utgår från en tematisk analys och

ett sociokulturellt perspektiv. Resultatet har delats upp i olika analysbegrepp som varit grundläggande i studiens analys och även i andra delar av arbetet. Dessa är social interaktion, språkligt stöd, responsivitet, kulturella referenser och språklig mångfald. Analysbegreppens innebörd redogörs kortfattat i studiens bakgrund för att ge läsaren närmare förståelse. Studien har utgått ifrån två frågeställningar som besvaras under intervjuerna. Förskollärarna beskriver sitt arbetssätt med högläsning som spännande och varierande. Förskollärarna använder många olika metoder för att främja språkutvecklingen hos barn och uppger att fördelning av barngrupper underlättar arbetet med språkutvecklingen. Det finns olika strategier som förskollärarna använder sig av för att arbeta med språkutveckling. Högläsning med hjälp av digitala verktyg förekommer bland annat för flerspråkiga barn och då används oftast applikationen polyglutt, där ett stort utbud av böcker finns tillgängligt på olika språk. Detta underlättar arbetet med språkutvecklingen för barn som inte behärskar det svenska språket lika väl som modersmålet. För att väcka nyfikenhet och intresse för högläsning hos barnen brukar förskollärarna utgå från barnens intressen och samlas i mindre barngrupper för att ge barnen möjlighet att diskutera innehållet i böckerna och ställa frågor.

Högläsning i förskolan är ett viktigt undervisningstillfälle som främjar barns språkutveckling, fantasi, och kognitiva förmåga. Trots dess viktiga betydelse för barns språkutveckling finns det flera faktorer som kan förhindra att högläsning blir av i förskolans verksamhet. Enligt Neuman och Dickinson (2011) är en av de främsta orsakerna tidsbrist och överbelastade scheman. Förskolepersonal kan vara överväldigade av det stora antalet uppgifter de måste hantera under dagen, vilket kan göra det svårt att hitta tid för regelbunden högläsning (Kotaman & Tekin, 2017).

Stigsdotter & Persson (2017) diskuterar kring förskollärares uppfattningar om högläsning och benämner att en av orsakerna till att högläsning inte blir av är på grund av bristande resurser, både i form av böcker och utbildning. Författarna hävdar att förskolepersonal kan behöva stöd och kunskap om hur man skapar en engagerande läsmiljö och att veta hur man väljer lämpliga böcker för barnens olika åldrar och intressen.

Teorin om språkutveckling framhåller att högläsning är en viktig grund för att utveckla barns språkfärdigheter och kognitiva förmågor, och att det kan bidra till att skapa en positiv inställning till läsning senare i livet. I praktiken kan dock dessa idealiska mål vara svåra att uppnå på grund av olika hinder.

Enligt Mol & Bus (2011) kan det vara nödvändigt att tillhandahålla mer resurser och utbildning för förskolepersonal, skapa tydliga riktlinjer som prioriterar högläsning, och öka medvetenheten om de långsiktiga fördelarna med högläsning i syfte att bidra till barns språkutveckling. Genom att skapa en kultur som värdesätter högläsning och ger stöd till pedagoger kan vi

säkerställa att högläsning blir en regelbunden och uppskattad del av förskolans dagliga rutin (Mol et al., 2008).

11. Didaktiska implikationer

Resultatet av denna studie kan uppmärksamma förskollärare om den viktiga betydelsen av att planera högläsning med ett pedagogiskt syfte. Högläsningen ska främja barns språkutveckling samt ge barnen möjlighet att tillsammans med kamrater och förskollärare diskutera textens innehåll. Barns samspel och interaktion med andra gynnas i samband med högläsning. Därför är det viktigt att förskollärarna avsätter tid för högläsning i verksamheten. Där det kan få ske i lugn och ro samt i mindre grupper, anpassningarna i miljön har också stor betydelse för barnens intresse och nyfikenhet av böcker och läsning.

12. Vidare forskning

Utifrån denna studie som handlar om högläsning i förskolan så skulle det vara intressant att forska vidare och undersöka vårdnadshavares syn på syftet med högläsning i förskolan. Det hade varit spännande att se vilka olika slags barnböcker vårdnadshavare hade ansett vara språkfrämjande. Men även om vårdnadshavarna kommer att prioritera högläsningen hemma med barnen när de får ta del av forskning som styrker högläsningens betydelse för barns fortsatta språkutveckling och senare skolgång. Eftersom barnen visat stort intresse utifrån intervjuerna för högläsningen i förskolan så hade det varit tänkvärt att inkludera deras vårdnadshavare i studien. Det hade varit intressant att se om resultatet skiljer sig åt mellan vårdnadshavares perspektiv och förskollärarnas om högläsningen i förskolan. En studie där barns vårdnadshavare framhåller deras perspektiv och där deras åsikter och tankar inkluderas vore intressant att undersöka då det inte finns så många studier om det.

13. Referenser

Acosta-Tello, E. (2019). Reading Aloud: Engaging Young Children during a Read Aloud Experience. *Research in Higher Education Journal*, 37, 1-7.

Alatalo, T., & Westlund, B. (2021). Preschool teachers' perceptions about read-alouds as a means to support children's early literacy and language development. *Journal of Early Childhood Literacy*, 21(3), 413-435.

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok.* Upplaga 2 Stockholm: Liber.

Askland, L. & Sataoen, S.O. (2014). *Utvecklingspsykologiska perspektiv på barns uppväxt*. (2., [rev.] uppl.) Stockholm: Liber.

Axelsson, M. (2005). Litteracitetsutveckling i Stockholms flerspråkiga förskolor. I M. Axelsson, C. Rosander & M. Sellgren. *Stärkta trådar, Flerspråkiga barn och elever utvecklar språk, litteracitet och kunskap.* Utvärdering av Stockholms stads storstadssatsning- målområde språkutveckling och skolresultat (s. 19-98). Spånga: Rinkeby språkforskningsinstitut.

Barton, D. (2007). *Literacy. An Introduction to the Ecology of Written Language* (2 uppl.). Malden, MA.: Blackwell.

Björklund, E. (2008). *Att erövra litteracitet. Små barns kommunikativa möten med berättande, bilder, text och tecken i förskolan*. Göteborgs universitet.

Blewitt, P., Rump, K., Shealy, S. & Samantha, C. (2009). Shared Book Reading: When and How Questions Affect Young Children's Word Learning. *Journal of educational psychology*, 101 (2), 294-304. https://eric.ed.gov/?id=EJ835037

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1191/1478088706qp063oa

Britto, P. R., Brooks-Gunn, J., & Griffin, T. (2006). Maternal reading and teaching patterns: Associations with school readiness in low-income African American families. *Reading Research Quarterly*, 41(1), 68-89.

Brodin, J. & Renblad, K. (2020). Improvement of preschool children’s speech and language skills. *Early Child Development and Care*. Vol (190),

2-6. DOI: 10.1080/03004430.2018.1564917
Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder.* (tredje upplagan). Stockholm: Liber

Bus, A. G., & Van Ijzendoorn, M. H. (1995). Mothers reading to their 3-year-olds: The role of mother-child attachment security in becoming literate. *Reading Research Quarterly*, 998-1015.

Bus, A. G., & van IJzendoorn, M. H. (1999). Phonological awareness and early reading: a meta-analysis of experimental training studies. *Journal of Educational Psychology*, 91(3), 403-414.

Chera, P., Wood, C., & Salisbury, M. (2018). Facilitating young children's language and literacy development through digital and traditional storytelling. *Journal of Early Childhood Literacy*, 18(2), 240-259.

Christ, T., Bakhoda, I., Chiu, M. M., Wang, X. C., Schindel, A., & Liu, Y. (2022). Mediating Learning in the Zones of Development: Role of Teacher and Kindergartner Talk-Turns During Read-Aloud Discussions. *Journal of Research in Childhood Education,* 1-31.

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter.* (första upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Christison, M., & Riber, C. (2007). Språkutveckling-" Språkinlärning är ju så mycket, det är ju allt egentligen hela tiden faktiskt." [Examensarbete, Stockholms universitet].
https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:199297/FULLTEXT01.pdf

Damber, U., Nilsson, J. & Ohlsson, C. (2013). *Litteraturläsning i förskolan.* Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (andra upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Edwards, A. (2008). *Bilderbokens mångfald och möjligheter.* (första utgåva). Stockholm: Natur & Kultur

Edwards, A. (2019). *Bilderbokens mångfald och möjligheter*. (Omarbetad utgåva). [Stockholm]: Natur & Kultur.

Eriksson-Zetterquist, U., & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder.* (s. 34–54). Stockholm:

Liber.

Europeiska kommissionen (2017) *Språklig mångfald*. Artikel 22. Språklig mångfald | European Education Area (europa.eu)

Girardet, H. A., & Forgus, R. N. (2017). Reading to young children: It's not just about language and cognitive development. *Current Opinion in Behavioral Sciences, 18*, 39-44.

Gischlar, K. L., & Vesay, J. P. (2018). Literacy Curricula and Assessment: A Survey of Early Childhood Educators in Two States. *Reading Improvement*, 55(3), 106–117.

Gjems, L. (2018). *Förskolans arbete med tidig litteracitet: på barns villkor.* (första upplagan). Lunds: Studentlitteratur AB.

Gros-Louis, J., West, M. J., & King, A. P. (2014). Maternal responsiveness and the development of directed vocalizing in social interactions. *Infancy*, 19(4), 385-408.

Gustafsson, J. E., Carlsson, M. A., & Ljung-Djärf, A. (2019). Förebyggande av lässvårigheter i förskolan: En systematisk översikt. *Nordic Studies in Education*, 39(2), 144-159.

Göteborgs bibliotek (2 sep, 2022) *Vet du om att du kan förändra ditt barns liv?* Hämtad 2023-06-04 från: https://www.youtube.com/watch?v=b1nSg7vumn8

Hart, B., & Risley, T. R. (1995). *Meaningful differences in the everyday experience of young American children*. Washington: Paul H Brookes Publishing.

Hermansson, C. & Olin-Scheller, C. (2019). Digitalisering: om läsning, kropp och rum i en digitaliserad förskola. I S. Kjällander & B. Riddersporre (Red.), *Digitalisering i förskolan på vetenskaplig grund.* (s. 64–84). Stockholm: Natur och kultur.

Hultgren Svensson, G & Kukkola Settervik, E. (2010). ”Soup Nazi – Populär- och finkulturella referenser i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressens kulturjournalistik” (Uppsats inom Journalistik och multimedia). Södertörns högskola, Institutionen för kommunikation, medier och IT.

Häggström, M. (2020). The art of read-aloud, body language and identity construction: A multimodal interactional analysis of interaction between parent, child and picture book. *International Journal of Language Studies*, *14*(1). 117-140.

Justice, L., Meier, J. & Walpole, S. (2005). Learning New Words From Storybooks: An Efficacy Study With At-Risk Kindergartners. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 36 (1), 17-32. https://pubs.asha.org/doi/10.1044/0161-1461%282005/003%29

Kim, Y. J., & Choi, Y. J. (2012). Enhancing children's language development in pre-kindergarten classrooms. *Early Childhood Education Journal,* 40(5), 311-319.

Krcmar, M., Cingel, D. P., Krcmar, A., & Grela, B. (2018). E-books versus print books: Readers' choices and preferences across contexts. *Journal of Research in Reading*, 41(1), 128-142

Kruse, E., Faller, I., & Read, K. (2021). Can Reading Personalized Storybooks to Children Increase Their Prosocial Behavior? *Early Childhood Education Journal*, 49(2), 273–282

Kotaman, H., & Tekin, A. K. (2019). Informational and fictional books: young children's book preferences and teachers' perspectives. In *Research in Young Children's Literacy and Language Development* (pp. 302-316). Routledge.

Kress, G. (2003). *Literacy in the new media age*. London: Routledge.

Kultti, A. (2012). *Flerspråkiga barn i förskolan: villkor för deltagande och lärande*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2012. Göteborg.

Larsson, K., & Björk-Willén, P. (2020). *Språkutvecklande och flerspråkigt arbete i förskolan*. Halmstad: Barn & Ungdomsförvaltningen, Halmstad kommun.

Lee, J. K., & Spires, H. A. (2014). Enhancing literacy engagement through the affordances of mobile technologies and social media. *Journal of Research in Reading*, 37(1), 33–50.

Lindö, R. (2009). *Det tidiga språkbadet*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Lonigan, C. J., & Shanahan, T. (2019). Developing Early Literacy Skills: A Meta-Analysis of Alphabet Learning and Instruction. *Journal of Research in*

Reading, 42(2), 350-371. https://doi.org/10.1111/1467-9817.12257

Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., & Tough, S. (2019). Association Between Screen Time and Children's Performance on a Developmental Screening Test. *JAMA Pediatrics*, 173(3), 244-250.

McGee, L. & Schickedanz, J. (2007). Repeated Interactive Read-Alouds in Preschool and Kindergarten. *The Reading Teacher,* 60 (8), 742-751.

McGinty, A. S., Justice, L. M., Piasta, S. B., Kaderavek, J., & Fan, X. (2012). Does context matter? Explicit print instruction during reading varies in its influence by child and classroom factors. *Early Childhood Research Quarterly,* 27(1), 77–89.

Mol, S. E., & Bus, A. G. (2011). To read or not to read: A meta-analysis of print exposure from infancy to early adulthood. *Psychological Bulletin*, 137(2), 267–296. https://doi.org/10.1037/a0021890

Mol, S. E., Bus, A. G., De Jong, M. T., & Smeets, D. J. (2008). Added value of dialogic parent–child book readings: A meta-analysis. *Early education and development*, 19(1), 7-26. (A & B)

Mol, S. E., Bus, A. G., & de Jong, M. T. (2008). Interactive book reading in early education: A tool to stimulate print knowledge as well as oral language. *Review of Educational Research*, 78(4), 829-860.

Mol, S. E., & Bus, A. G. (2011). To read or not to read: A meta-analysis of print exposure from infancy to early adulthood. *Psychological Bulletin*, 137(2), 267-296.

Montag, J. L., Jones, M. N. & Smith, L. B. (2015). "The Words Children Hear: Picture Books and the Statistics for Language Learning". *Psychological Science*, Vol. 26 (9), 1489-1496.

Munzer, T. G., Miller, A. L., Weeks, H. M., Greer, C. M., Sevier, J. D., Walton, K., & Morella, K. (2019). Associations between media use and health in US children. *Academic Pediatrics*, 19(5), 535-542.

Neuman, S. B., & Dickinson, D. K. (Eds.). (2011). *Handbook of early literacy research* (Vol. 3). New York: Guilford Press.

Neuman, S. B., & Celano, D. (2001). Access to print in low-income and middle-income communities: An ecological study of four neighborhoods.

Reading Research Quarterly, 36(1), 8-26.

Paulson, L. H. (2004). The development of phonological awareness skills in preschool children: From syllables to phonemes. *Graduate Student Theses, Dissertations, & Professional Papers*. 9522.

Https://scholarworks.umt.edu/etd/9522

Roberts, J. C., & Roberts, K. A. (2008). Deep reading, cost/benefit, and the construction of meaning: Enhancing reading comprehension and deep learning in sociology courses. *Teaching Sociology*, *36*(2), 125-140.

Robinson, A. (2021). A Comparison Between Preschool Teachers' Read-Aloud Techniques With Fictional and Informational Picture Books in Small Groups. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 60(1), 5.

Rohde, L. (2015). The comprehensive emergent literacy model: Early literacy in context. *Sage Open*, *5*(1), 2158244015577664.

Sandberg, A., & Bremberg, S. (2017). *Läsinlärning och språkutveckling i förskola och skola.* Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering.

Sandell Ring, A. (2020). *Interaktiv läsning av olika typer av texter.* Skolverket.

Skolverket (2018b). *Läroplan för förskolan: Lpfö 18.* [Stockholm]: Skolverket.

Skolverket. (2021a, 25 april). *Viktigt att skapa stimulerande läsmiljöer i förskolan.*
https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/viktigt-attskapa-stimulerande-lasmiljoer-i-forskolan

Smadja, M.-L., Ziv, M., & Aram, D. (2021). Children's theory of mind referencing and contribution to discourse during different book sharing contexts in preschool. *Early Childhood Research Quarterly*, 56, 333–343.

Smidt, S. (2010). *Vygotskij och de små och yngre barnens lärand*e. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Snell, E., Hindman, A. & Wasik, B. (2015). How can book reading close the word gap? Five Key Prectices From Research. *The Reading teacher*. 68 (7),

560-571. https://ila.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/trtr.1347

Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2020). Studiepaket *läs- och skrivsvårigheter* F-3, moment 1, läs- och skrivutveckling. https://www.spsm.se/studiepaket-las--och-skrivsvarigheter-f-3/

Statens medieråd (10 september 2019) Småungar & medier 2019. https://www.statensmedierad.se/rapporter-och-analyser/material-rapporter-och-analyser/smaungar--medier-2019

Stigsdotter, I., & Persson, K. (2017). Förskollärares uppfattningar om och förhållningssätt till högläsning. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 22(3-4), 135-156.

Svensson, A. (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening*. (2., omarb. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Tinanoff, N., Baez, R. J., Diaz Guillory, C., Donly, K. J., Feldens, C. A., McGrath, C., Phantumvanit, P., Pitts, N. B., Seow. W. K., Sharkov, N., Songpaisan, Y. & Twetman, S. (2019). Early childhood caries epidemiology, aetiology, risk assessment, societal burden, management, education, and policy: Global perspective. *International journal of paediatric dentistry*, *29*(3), 238-248.

Trost, J. & Levin, I. (2010). *Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv.* (4. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Unsworth, L., & McKeown, P. (2014). E-books and the benefits and drawbacks of reading digitally. *The Reading Teacher,* 68(5), 365-374.

Van den Broek, P. (2010). Understanding reading comprehension: Current and future contributions of cognitive science. *Topics in Cognitive Science,* 2(3), 273-284.

Vetenskapsrådet. (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning.* *https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf*

Wagner, J., & Gardner, R. (2004). Introduction. I R. Gardner, & J. Wagner (red.), *Second Language Conversations* (pp. 1-17). New York: Continuum.

Wasik, B. & Bond, M. (2001). Beyond the Pages of a Book: Interactive Book Reading and Language Development in Preschool Classrooms. *Journal of Educational Psychology*, 93 (2), ss. 243-250.

Wasik, B. A., & Hindman, A. H. (2011). Joint book reading interventions with low-income preschoolers: Dosage effects and parental contributions. *Child Development,* 82(1), 1-17.

Weisleder, A., & Fernald, A. (2013). Talking to children matters: Early language experience strengthens processing and builds vocabulary. *Psychological science*, 24(11), 2143-2152.

Westerlund, M. (2009). *Barn i början: språkutveckling i förskoleåldern.* (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.

Whitehurst, G. J., & Lonigan, C. J. (1998). Child development and emergent literacy. *Child development,* 69(3), 848-872.

Zevenbergen, A. & Whitehurst, G. (2003). Dialogic reading: A shared picture book reading intervention for preschoolers. In A. van Kleeck, S. A. Stahl, & E. B. Bauer (red.), *On reading books to children: Parents and teachers*. (s. 177-200). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

14. Bilagor

Information och samtycke till att delta i studien:

”Högläsning i förskolan -En kvalitativ studie om hur förskollärare främjar barns språkutveckling.”

Information
Vi är två studenter som studerar till förskollärare vid Högskolan i Halmstad och skriver just nu ett examensarbete om högläsning i förskolan och barns språkutveckling. I vår studie kommer vi använda oss utav intervjuer och behöver därför era medgivande till att delta. Deltagandet i studien innebär att muntliga intervjuer genomförs antingen digitalt eller fysiskt. Intervjuerna kommer behandlas konfidentiellt vilket innebär att intervjuerna avidentifieras och behandlas i enlighet med bestämmelser i sekretesslagen.

Nedan finner ni kontaktuppgifter för övriga frågor gällande studien.
Författare 1: Anita Hasani, anihas20@student.hh.se
Författare 2: Mia Johansson, miajoh18@student.hh.se

Examinator: Jonnie Eriksson, jonnie.eriksson@hh.se

Hälsningar, Anita Hasani & Mia Johansson.

Medgivande
Jag bekräftar härmed att jag har tagit del av skriftlig och muntlig information om studien och accepterar att delta. Jag har fått möjlighet att ställa frågor om studien.

Jag har fått information om att de uppgifter som samlas in om mig kommer att behandlas konfidentiellt, på ett sådant sätt att min identitet inte kommer att avslöjas för obehöriga.

Jag är medveten om att min medverkan är helt frivillig och att jag när som helst och utan närmare förklaring kan avbryta mitt deltagande.

Min underskrift nedan betyder att jag väljer att delta i studien samt godkänner att informationen från intervjun samlas konfidentiellt.

Ort och datum ----------

Förnamn och Efternamn ----------

Telefonnummer ----------

Namnteckning ----------

Intervjufrågor till examensarbete

Endast förskollärare

1. Hur länge har du arbetat i förskola?

2. Vilken åldersgrupp arbetar du med? 1–3 eller 4-6 år.

3. Hur arbetar ni med högläsning i förskolan utifrån barns perspektiv?

4. Hur gör ni barnen delaktiga under läsningen? Vilka metoder använder ni er av?

5. Hur kan du stötta barn i deras språkutveckling genom högläsning?

6. Hur ofta läser ni tillsammans med barnen?

7. Hur strukturerar du upp en lässtund? Kan du beskriva hur läs stunderna ser ut?

8. Hur många barn brukar du läsa för åt gången? Motivera.

9. Arbetar ni vidare med boken efter en lässtund? Hur i så fall?

10. Kan du beskriva hur ni gör barnlitteraturen tillgänglig för barnen i förskolan?

11. Har ni barn med annat modersmål än svenska?

12. Hur involverar du flerspråkiga barn under högläsning i ett språkutvecklande syfte?

13. Hur uppmuntrar ni vårdnadshavare till läsning för barnen även i hemmet?

14. Använder ni er av andra verktyg i läsningen med barnen? Förklara hur och varför?